

KÚRIA

Bfv.I.1432/2014/4.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év november hó 25. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által az I. rendű terhelt tekintetében benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kalocsai Városi Bíróság 4.B.213/2011/37. számú ítéletének, valamint a Kecskeméti Törvényszék 1.Bf.84/2013/13. számú ítéletének az I. rendű terheltre vonatkozó részét megváltoztatja,

és az I. rendű terhelttel szemben alkalmazott halmazati büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése és 97. § (1) bekezdése alapján tekinti kiszabottnak.

Egyebekben az ítéleteket az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Kalocsai Városi Bíróság a 2012. november 20-án kihirdetett 4.B.213/2011/37. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki rablás büntetettében [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés], önbíráskodás büntetettének kísérletében, mint társtettet [1978. évi IV. törvény 273. § (1) bekezdés] és testi sértés büntetettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés]. Ezért őt, mint erőszakos többszörös visszaesőt, halmazati büntetésül tizenegy év fegyházbüntetésre és a közügyek gyakorlásától tíz évi eltiltásra ítélte. Egyben a Bajai Városi Bíróság 12.B.337/2004/65. számú ítéletével kiszabott hat év nyolc hónap fegyházbüntetés, valamint a Kecskeméti Városi Bíróság

Fk.903/2001/20. számú ítéletével kiszabott három évi próbaidőre felfüggesztett nyolc hónap - utóbb végrehajtásában elrendelt - fogházbüntetés végrehajtása során alkalmazott feltételes szabadságot megszüntette. Megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, polgári jogi igény és illeték megfizetéséről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2013. április 5. napján jogerős 1.Bf.84/2013/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta. Az I. rendű terheltet erőszakos többszörös visszaesői minősége mellőzésével többszörös visszaesőként tekintette elítéltnek. A halmazati főbüntetés mértékét kilenc év fegyházbüntetésre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I. rendű terheltre vonatkozó részében helybenhagyta.

Miután a az I. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmények - a rablás, a testi sértés és az önbíráskodás - a cselekmények elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 137. § 17. pontjára figyelemmel személy elleni erőszakos bűncselekménynek minősülnek, a másodfokon eljáró törvényszék vele szemben a büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) és (4) bekezdése figyelembe vételével szabta ki.

A hivatkozott 85. § (4) bekezdése szerint akkor, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább három a 137. § 17. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény volt, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedett, és amennyiben a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladta, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető volt, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kellett kiszabni.

Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének folyamatban lévő ügyben történő alkalmazása kizárása, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatának elrendelése kapcsán meghozott 23/2014. (VII.15.) AB számú határozatában megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének alkalmazása alaptörvény-ellenes, emellett megállapította azt is, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes; ezért az utóbbi törvényhelyet a

hatálybalépésére, 2013. július 1-jére visszaható hatállyal megsemmisítette. Ugyanakkor elrendelte a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdésének alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

Az Alkotmánybíróság határozatára figyelemmel a Legfőbb Ügyészség BF.1426/2014/1. számon a jogerős ügydöntő határozat ellen terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés e) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt. Az indítványozó álláspontja szerint a terhelttel szemben a felülvizsgálat során - összevetve azt a 2012. évi C. törvénnyel - az 1978. évi IV. törvény rendelkezései az irányadók. Ugyanakkor a terhelttel szemben kiszabott kilenc év fegyházbüntetés az alkotmányos tételkeretek között sem tekinthető eltúlzottnak, az figyelemmel a büntetés kiszabása során értékelendő körülményekre a büntetési célok eléréséhez változatlanul indokolt. Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Kalocsai Városi Bíróság, valamint a Kecskeméti Törvényszék ítéletét akként változtassa meg, hogy az I. rendű terhelttel szemben a büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése, valamint 97. § (1) bekezdése alapján tekintse kiszabottnak.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványban megjelölt okból, valamint a hivatkozott törvényhely (5) bekezdésére figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre tekintettel bírálta felül.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában felhívott, a 373. § (1) bekezdés I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértést azonban nem észlelt.

A Be. 416. § (1) bekezdés e) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát rendelte el, feltéve, hogy a terhelt még nem mentesült a büntetett előlélethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a kiszabott büntetés, illetőleg az alkalmazott intézkedés végrehajtása még nem fejeződött be, illetve végrehajthatósága még nem szűnt meg.

Az I. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztés büntetést jelenleg is tölti, és miután a büntetés végrehajtása még nem fejeződött be, a felülvizsgálati eljárás törvényi feltételei fennállanak.

A Be. 423. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott esetben az elbíráláskor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

A 2012. évi C. törvény, azaz a jelenleg hatályos Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint kell elbírálni, azonban a (2) bekezdésre figyelemmel az elbíráláskor hatályos új büntető törvényt kell alkalmazni, ha eszerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.

Ebből következően a Kúriának egybe kell vetnie a terhelt terhére megállapított bűncselekmények elkövetésének idején hatályban volt anyagi jogi rendelkezéseket a jelenleg hatályosakkal, mégpedig az Alkotmánybíróság által megsemmisített, illetve alaptörvényellenesnek minősített jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával.

A töretlen bírói gyakorlat szerint annak eldöntésénél, hogy melyik törvény alkalmazása eredményez kedvezőbb elbírálást a terheltre nézve, elsősorban a bűncselekmény törvényi büntetési tételéből kell kiindulni.

Miután azonban az elbírált bűncselekmények büntetési tétele mindkét törvényben azonos, a törvény egyéb - az Általános Részben megfogalmazott - rendelkezéseit kell egybevetni.

Az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése szerint a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kellett kiszabni, és a (3) bekezdés szerint akkor, ha a törvény a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább kettőre határozott ideig tartó szabadságvesztést rendelt, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a felével emelkedett, de az nem érhetette el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

A hatályos Btk. 81. § (2) bekezdése szerint a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre megállapított büntetési nemek, illetve büntetési tételek közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni, míg a (3) bekezdés szerint akkor, ha a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de az nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

Tartalmilag tehát mindkét törvény szerinti szabály azonos.

Az 1978. évi IV. törvény 83. § (2) bekezdése szerint a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó, és a (3) bekezdés szerint akkor, ha a törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írta elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni.

A Btk. 80. § (2) és (3) bekezdése tartalmilag ezzel azonos.

Az eljáró bíróságok az I. rendű terheltet többszörös visszaesőként ítélték el.

Az 1978. évi IV. törvény 97. § (1) bekezdése szerint a különös és a többszörös visszaesővel szemben - amennyiben a törvény másként nem rendelkezik - az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedett, de nem haladhatta meg a húsz évet. Halmazati büntetés esetén a 85. § (2) bekezdése szerinti büntetési tételt kellett a felével emelni.

A Btk. 89. § (1) bekezdése szerint pedig a különös és a többszörös visszaesővel szemben - ha e törvény másként nem rendelkezik - az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a huszonöt évet. Halmazati büntetés esetén a 81. § (3) bekezdése szerinti büntetési tételt, tárgyalásról lemondás esetén a 83. § (1), (2) bekezdése szerinti büntetési tételt kell a felével emelni.

Azaz az 1978. évi IV. törvény alapján a többszörös, illetve a különös visszaesővel szemben a halmazati büntetés felső határa azonos a legsúlyosabb büntetés felső határának felével felemelt mértékével, míg a Btk. rendelkezése szerint a halmazati büntetésre tekintettel már felemelt büntetési tételt kell a felével felemelni.

A terhelttel, mint többszörös, és különös visszaesővel szemben halmazati büntetésként irányadó büntetési tételkeret az 1978. évi IV. törvény szerint két évtől tizenkettő évig terjedő szabadságvesztés, az irányadó középérték pedig hét év.

A Btk. jelenleg hatályos szabályai szerint a kiszabható szabadságvesztés tartama - a fentiekre figyelemmel - kettő évtől tizennyolc évig terjedő szabadságvesztés, míg a Btk. 80. § (3) bekezdésére figyelemmel az irányadó középérték tartama tíz év.

Emellett a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata mind az 1978. évi IV. törvény 42. § (3) bekezdése, mind a Btk. 37. § (2) bekezdés b) pontja alapján fegyház.

A kifejtettekre figyelemmel a büntetés kiszabása során a többszörös és különös visszaesőkkel szemben irányadó szabályokra tekintettel – ahogy arra a Legfőbb Ügyészség átiratában helyesen utalt – a Btk. szigorúbb rendelkezéseket tartalmaz, mint az 1978. évi IV. törvény, azaz, nem eredményezhet kedvezőbb elbírálást a terhelt számára, ezért a bűncselekmény jogerős határozatok szerinti minősítése törvényes.

A Kúria álláspontja szerint törvényes a terhelttel szemben kiszabott büntetés is.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság a 23/2014. (VII.15.) AB számú határozatában rámutatott: az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásai együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és generális prevenciót.

Az I. rendű terhelttel szemben kiszabott kilenc év fegyházbüntetés megfelel ezen elveknek.

A terhelt kiemelt tárgyi súlyú bűncselekményeket követett el, különös, illetve többszörös visszaesőként. Elbírált cselekményeit ugyanakkor két büntetésből engedélyezett feltételes szabadság hatálya alatt valósította meg, továbbá, az elkövetéskor büntetőeljárás hatálya alatt állt.

A Kúria csak annyiban pontosítja a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket, hogy a 56. BK. véleményre figyelemmel nem enyhítő körülmény, hogy a terheltnek van egy kiskorú gyermeke, mivel a Kalocsai Városi Bíróság ítélete szerint a gyermek tartásáról ténylegesen nem gondoskodik. Ezért ez a javára figyelembe nem vehető.

Az eljárt bíróságok által, a fentieket meghaladóan feltárt, és súlyuknak megfelelően értékelt büntetés-kiszabási körülmények sem indokolják a törvényesen kiszabott büntetések tartamának csökkentését.

A Kúria mindezekre figyelemmel – a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva – a megtámadott határozatokat az I. rendű terheltre vonatkozó részében a Be. 427. § (2) bekezdés alapján annyiban változtatta meg, hogy a vele szemben kiszabott büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése, valamint 97. § (1) bekezdése alapján tekintette kiszabottnak.

A Kúria az ítéletek egyéb rendelkezéseit törvényesnek találta, ezért azokat hatályukban fenntartotta.

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. november 25.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő